

KLISZEK NÉMETH NOÉMI

A migráció vallási és etnikai hatásai az európai társadalmakra – beszámoló egy konferenciáról

„A bevándorlás vallási és etnikai hatásai az európai társadalmakra” címmel tartottak nemzetközi konferenciát 2016. február 17-én a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Ludovika kápolnájában, melyen neves hazai és külföldi előadók elemezték a migráció kapcsán felmerülő biztonságpolitikai, tudományos, vallási, jogi és humanitárius kérdéseket. A konferencia előadásait kiemelt sajtóérdeklődés és teltház kísérte.

A rendezvény elsődleges céljai között szerepelt a migrációs válságkezelés különböző aspektusainak együttes bemutatása. A konferencia sajátossága abból eredt, hogy az előadók egy része kifejezetten a migrációhoz kapcsolódó etnikai és vallási szempontokat vizsgálta. Hogyan, és miért kell kialakítani széles spektrumú együttműködést a válság kezelésében, és hogyan lehet az ehhez szükséges jogszabályi környezetet megteremteni. Az előadásokban a vallási és etnikai arányok változását is bemutatták a kibocsátó és a befogadó országok vonatkozásában. A szervezők céljai között szerepelt, hogy erősítsék a párbeszédet a válságkezelésben résztvevő katonai, politikai, civil és vallási közösségek között.

A konferencia védnöke Dr. Erdő Péter bíboros-prímás, Dr. Patyi András a Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektora és Kovács József altábornagy, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat főigazgatója volt. A szervezők jelentősnek tartották, hogy az Apostoli Szentzség magas rangú képviselője is megtisztelte a rendezvényt előadásával. Fernando Filoni bíboros, a Népek Evangelizációjának Kongregációja prefektusa beszélt a migráció kiváltó okairól, illetve bemutatta az iraki egyház történetét és küldetését a kezdetektől napjainkig. Rámutatott arra, hogy a menekültek számára Európa az iszlám kultúrákkal szomszédos országok által nyújtott kulturális és vallási azonosság ellenére kiemelten vonzó célpont. Azt a szabadságot és békét jelenti, amelyért akár életük kockáztatása árán is vállalják a menekülést hazájukból. Elmondta, hogy Európában a számos különböző kultúrájú és etnikumú népesség három értékre támaszkodhatott: a vallásra, az emberi jogok rendszerére és a művészetekre. A bíboros öt évet élt Irakban, mint a Szentzség nunciusa, néhány hónapja pedig, mint Ferenc pápa rendkívüli követe utazott az Iszlám Állam által megszállt területekkel határos vidékekre. Előadása alkalmával, majd magyarországi tartózkodása alatt több ízben mesélt saját élményeiről is. Filoni bíboros úr bemutatta „*Az Egyház Irakban*” című olasz nyelven írt könyvét, amelyben az iraki kereszténység történetét írja le. Remélhetőleg hamarosan magyarul is olvasható lesz a hiánypótló monográfia.

A Magyar Honvédség a legmagasabb szinten képviseltette magát Dr. Simicskó István honvédelmi miniszter személyében. Előadásában hangsúlyozta, hogy fel kell készülni a civilek ellen irányuló terrortámadásokra is. Megnyugtató azonban, hogy Magyarország

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

NATO tagként a legnagyobb fegyver arzenállal rendelkező katonai szervezet védelmét élvezzi, emellett a Magyar Honvédség olyan különleges műveleti egységekkel is rendelkezik, amelyek a válságterületeken már bizonyítottak. Beszélt arról is, hogy Európa az elmúlt évtizedekben legyengítette keresztény gyökereit. Hangsúlyozta, hogy a civilizációk találkozásának kölcsönös tiszteleten kell alapulnia.

Pogácsás Tibor, a Belügyminisztérium önkormányzati államtitkára előadásában elmondta, hogy először azt kell megvizsgálni, miért vált Európa a legvédtelenebb kontinenssé. Rámutatott arra, hogy 38 millió ember él a válságterületeken, így fel sem lehet igazán mérni azokat a hatásokat, amelyeket egy ilyen tömeges bevándorlás kiválthat mind Európa, mind pedig Magyarország szempontjából. Hangsúlyozta, hogy az Európai Unió politikusai egyelőre csak a jelenlegi helyzetet próbálják megoldani, viszont nem foglalkoznak a migrációt kiváltó okokkal. A belügyi tárca álláspontja szerint ez egy olyan összetett probléma, amelyet nem lehet kizárólag rendészeti szempontból kezelni. Kiemelten fontosnak tartotta a schengeni határok védelmét és elmondta, hogy bár számos háború volt már a világtörténelemben, de ekkora migráció még sohasem fordult elő.

A konferencia első részében a kibocsátó országok etnikai és vallási összetételének változását vizsgálva Jungbert Béla nyugalmazott nagykövet, a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend Magyarországi Helytartóságának vezetője az Izrael, a Palesztin Hatóság és Jordánia összefüggésében mutatta be keresztények számarányának változását az elmúlt időszakban. Átfogó képet festett a térség vallási közösségeinek egymáshoz való kapcsolatáról, a politikai erőviszonyokról és a biztonsági helyzetben beállt változásokról. A térségben lévő keresztény közösségek drámai csökkenése kapcsán kiemelte a nyugati világ felelősségét is. Dr. Végh Zsuzsanna, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal főigazgatója előadásában már Magyarország szempontjából vizsgálta az érkező bevándorlók és a menekültstátuszért folyamodók etnikai összetételét. Összesen 2 millió menekült lépett be Európába, menedékkérelmet pedig 1,3 millió fő nyújtott be. 2015-ben közel 400 000 menekült haladt át az országon, ebből 177 000 regisztrációs eljárás indult meg. Még az eljárások tényleges lefolytatása előtt kiderült azonban, hogy a kérelmezők 90%-a nem érkezett meg a befogadó államokhoz, hanem rögtön továbbment a célország felé. A főigazgató asszony is fontosnak tekinti egyrészt az egyházakkal és civil szervezetekkel való együttműködést, másrészt a közös európai uniós koncepció kidolgozását.

A konferencia szervezői a muszlim közösségek vezetőinek véleményére is kíváncsiak voltak, ezért Sulok Zoltán a Magyarországi Iszlám Egyház elnöke muszlim közösségek integrációs szerepéről beszélt. Az Európai Unión belül egyedül Magyarországon rendelkeznek a vallási felekezeti státuszával. Mindezek ellenére helyzetüket továbbra is ambivalencia jellemzi. Anyagi támogatottságuk nincs, vagy csak nagyon csekély, az emberek alapvetően félnek tőlük, tartanak a terrorizmustól. Fontos problémaként jelölte meg azt a körülményt is, hogy a migrációs kérdések kapcsán szervezett egyeztetéseken csak ritkán vehetnek részt. Fucsku Sándor vezérőrnagy, az Összhaderőnemi Parancsnokság (ÖHP) parancsnoka rövid összefoglalójában a Magyar Honvédség menekültválságban betöltött szerepéről beszélt. A konferencia nemzetköziségét erősítette a Németországból meghívott

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

előadó Cornelia Bührle, aki a migráció kapcsán felmerülő nemzetközi jogi háttér áttekintésével foglalkozott. Az előadó a német koncepció árnyaltabb bemutatásával igyekezett megértetni a hallgatókkal, hogy Németországot történelmi múltja a szolidaritás elvének tiszteletben tartására készíteti.

Szabó Károly ezredes a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat fősztályvezetője az általános nemzetbiztonsági szempontokat sajátosan a bevándorlással és az egyes vallási és etnikai elemekkel párhuzamosan mutatta be. Elmondta, hogy a jelenlegi népvándorlás elsődleges okai között az élelmiszerhiány, az iható víz hiánya, a háború, a népirtás és a terrorizmus miatt érzett harag is komoly szerepet játszhat. Kiemelte, hogy az individuumokból kialakuló tömeg már jogi személyként jelenik meg a befogadó országok számára.

Dr. Ujházi Lóránd, és Dr. Fischl Vilmos az NKE tudományos főmunkatársai a két nagy keresztény felekezetet a katolikus és a protestáns egyházak migrációs politikáját, lelkipásztori és humanitárius segítségnyújtási lehetőségeit mutatták be. Az ökumenikus szellemiség meghatározó szempont volt a konferencia szervezésénél, a két előadás együttes bemutatása pedig ennek konkrét megjelenése volt. Écsy Gábor, a Katolikus Karitászság országos igazgatója képes összefoglalóan mutatta be az elmúlt közel egy év során a Katolikus Karitászság által végzett humanitárius tevékenységet. Ma már nemzetközi összehasonlításban is látszik, hogy a magyarországi egyházaknak nem kell szegyenkezniük, mert erejükhez képest sokat tettek a menekültek megsegítésében.

A nemzetközi tudományos konferenciát Bíró László püspök, katonai ordinárius zárta. Elmondta, hogy a konferencia során reális képet alkothattunk arról, milyen sokrétű lehet a menekülteknek nyújtott humanitárius segítség mind hazai szinten, mind pedig a nemzetközi összefogás terén. Kiemelte, hogy a karitatív, lelkipásztori, etnikai és biztonságszolgálati területek egymással szoros összefüggésben vannak. A válsághelyzet megfelelő kezelése érdekében azonban új szemléletmódra és a kialakult helyzetekhez mérten nagyobb felelősségre van szükség. Kritikus pontként jelölte meg azt, hogy Európába egy olyan identitás érkezik, amely erősen ragaszkodik a saját gyökereihez, azonban olyan identitással találkozik, amely elengedni látszik vallási és társadalmi gyökereit, úgy akar jövőt építeni, hogy közben fokozatosan lemond a múltjáról. Két identitás együttéléséhez és a köztük kialakuló dialógushoz azonban két valódi identitásra van szükség.

A konferencián közel négyszázan vettek részt, amely jól reprezentálja a különböző biztonsági kérdések olyan komplex bemutatására irányuló érdeklődést, ahol egyszerre vannak jelen a vallások, a fegyveres erők, a belügyi szervek és a nemzetbiztonsági szolgálatok képviselői. Reményt keltő, hogy a nyugati társadalmakhoz hasonlóan Magyarországon is kialakulnak majd azok az iskolák és kutatási központok, amelyek ezen szempontok szerint vizsgálják a biztonsági kihívásokat.